

Reportage

Evani Semedo Moreira en Edar Inacio Da Silveira zijn vaste begeleiders op een zogenoemde Pro-groep van gehandicaptenzorgorganisatie ASVZ. Ze helpen de bewoners, vier mannen met een licht verstandelijke beperking (LVB) en ernstig probleemgedrag, bij het leiden van een zo gewoon mogelijk en betekenisvol leven.

tekst MARIËT EBBINGE, fotografie KIKI GROOT

'Nu vraag
ik of ik
een biertje
mag'

De ruime *living* aan de Touwbaan 3 op het terrein van gehandicaptenzorgorganisatie ASVZ in Sliedrecht ziet er gezellig uit. Er is een tv-hoek met een grootbeeld-tv, een grote keuken en een lange eettafel, en aan de muur zijn houten plankjes bevestigd met snuisterijen. Er hangt zelfs een dartbord aan de muur. Het past bij de filosofie van Pro (zie kader 'Wat is Pro?').

De Pro-behandeling is erop gericht om de bewoners een zo normaal mogelijk leven te laten ervaren. Bij dat normale leven horen dus ook planten en accessoires. Ook al kan er in een boze bui mee worden gegooid. Als dat zou gebeuren, is het de taak van de begeleiders Semedo Moreira en Inacio Da Silveira om er met de bewoner over te praten. Hij wordt er niet voor gestraft. De focus ligt niet op het ongewenste gedrag, maar op het zo snel mogelijk weer oppakken van het dagelijkse ritme.

Goede vrienden

Begeleiders en inmiddels goede vrienden Semedo Moreira en Inacio Da Silveira zijn zij-instromers. Semedo Moreira is vijf jaar geleden hier komen werken, Inacio Da Silveira vier jaar geleden. De mannen ogen heel ontspannen en praten over hun werk alsof ze het al tientallen jaren doen. Ze hebben veel levenservaring opgedaan in de wijk in Rotterdam waar ze zijn opgegroeid. Semedo Moreira heeft daarnaast gewerkt in de crisis- en verslaafdenopvang van het Leger des Heils. En Inacio Da Silveira heeft veel gehad aan de tijd dat hij mantelzorger was van een familielid met psychische klachten. Hierdoor schrikken ze niet zo snel van het soms heftige gedrag van de bewoners. Inacio Da Silveira: 'Het gedrag dat ze soms laten zien, is het topje van de ijsberg. We kijken naar waar het gedrag vandaan komt. Dat is vaak iets heel anders dan je in eerste instantie dacht. Het is altijd een onvervulde behoefte.' Semedo Moreira vult aan: 'Door aan te sluiten bij wat een bewoner nodig heeft, neemt de stress af en kan hij het gewone leven ervaren.'

Hun opleiding volgden de begeleiders pas toen ze al aan het werk waren bij ASVZ. Semedo Moreiro deed de hbo-opleiding Social work, Inacio da Silveira volgt nu een mbo-opleiding niveau 4, aangeboden door ASVZ: 'Ik handel nu nog vaak onbewust bekwaam. Door mijn studie leer ik te onderbouwen waarom ik het zo doe.'

Grof vuil

Raymond, een kleine man met een Feyenoordmuts op, is een van de vier bewoners. Samen met twee medebewoners en de twee begeleiders is hij net terug van de 'dagbesteding'. Ze hebben in een Sliedrechtse wijk grof vuil

opgehaald en weggebracht naar de stort. Dat doen ze een paar keer per week, afhankelijk van het aantal aanvragen. Zijn er geen aanvragen dan gaan ze flyeren om alsnog opdrachten binnen te halen. Begeleiders en bewoners doen het werk samen. 'Samen zijn we 100 procent is onze lijfspreuk hier', licht Inacio Da Silveira, toe. 'Dat geldt voor het team van begeleiders. Maar ook voor begeleider en bewoner. Als een bewoner een mindere dag heeft, dan vullen wij het aan.'

Ruim vier jaar geleden kwam Raymond op deze plek wonen. Daarvoor woonde hij in een appartement waar hij ambulante begeleiding kreeg. Op een gegeven moment hield de zorgorganisatie die de begeleiding verzorgde ermee op. In hun ogen was Raymond, die door trauma's opgelopen in het verleden verbaal en fysiek agressief gedrag kan vertonen, niet meer 'begeleidbaar'. Het was de zoveelste zorgorganisatie die Raymond in de steek liet. Gelukkig kon hij bij ASVZ terecht, waar ze net waren begonnen met het opzetten van twee Pro-woningen van elk vier personen. Zij boden iets wat Raymond eigenlijk zijn hele leven al miste: een zo normaal mogelijk leven, waarin hij wordt ondersteund door een vast team van begeleiders, op een plek waar hij altijd mag blijven wonen. Zo kan er een vertrouwensband ontstaan tussen Raymond en zijn begeleiders in plaats van dat een volgende faalervaring zich voordoet.

Feyenoord

In het begin was er helaas veel verloop onder het personeel, zeggen Raymonds begeleiders. Niet iedereen is geschikt voor dit werk. Maar sinds ruim een jaar is er een vast team, dat heel goed op elkaar is ingespeeld. Semedo Moreira: 'Sindsdien hebben we een betere band kunnen opbouwen met de bewoners. Raymond is bijvoorbeeld erg veranderd. Hij zei niet veel in het begin, maar nu praat hij steeds meer.' Raymond kan het beamen: 'Toen ik hier net woonde, ging ik er wel eens stiekem vandoor om ergens een biertje drinken. Nu vraag ik de begeleiding of ik een biertje mag.' Raymond vindt ook dat hij minder vaak boos is. Dat komt door de EMDR-therapie die hij sinds twee maanden volgt. 'Het helpt als ik kan praten over dingen uit het verleden.'

Inmiddels is het tijd voor de lunch. Raymond, door zijn begeleiders 'Ray' genoemd, dekt de tafel en gaat zitten. Even later komen ook zijn medebewoners en bege-

Edar Inacio Da Silveira (links) en Evani Semedo Moreira

leiders erbij. De lunch verloopt in een sfeer van mannen onder elkaar. Er worden wat grappen gemaakt. Halverwege loopt een van de twee andere bewoners weg, omdat hij het fotograferen spannend vindt. Hij wil per se niet op de foto. Raymond wil dat wel. Hij glundert als de fotografe hem op de foto zet. ‘Voor Tinder’, zegt hij.

Na de lunch gaan de mannen naar buiten. Er moet met kruiwagens grond worden verwijderd. De bewoners doen het zonder mopperen. Ondertussen legt Semedo Moreira uit dat elke bewoner zijn eigen doelen heeft die in een zorgplan staan opgeschreven: ‘Voor Raymond is een van zijn doelen het uitbreiden van zijn netwerk. Hij heeft geen familie of vrienden die naar hem omkijken. Daarom gaat hij binnenkort met Edar naar een wedstrijd van Feyenoord. Er zal ook een vriend van Edar bij zijn. Die vriend is helemaal gek van Feyenoord en kan Ray er alles over vertellen.’

Inacio Da Silveira vult aan: ‘We proberen voor al onze bewoners aan te sluiten bij wat ze leuk vinden.’ Dat het soms zoeken is naar de juiste manier, blijkt uit het feit dat de vierde bewoner afwezig is. ‘Hij zou voor het eerst alleen naar het voetbalveld gaan, maar is weggelopen. Als hij terugkomt, zullen we met hem erover praten. Hij mag nog steeds naar het voetbalveld, maar nu met een van ons. Blijkbaar heeft hij onze begeleiding nog nodig.’ <

WAT IS PRO?

Gewoon blijven doen. Dat is het uitgangspunt van Pro, een samenwerking tussen gehandicaptenzorgorganisaties ASVZ, Pluryn en Trajectum en het Centrum voor Consultatie en Expertise (CCE) en de zorgkantoren VGZ en Zilveren Kruis. Pro wil doorplaatsing en uitstoting van mensen met een LVB en ernstig probleemgedrag voorkomen door ze een vaste woonplaats en een onvoorwaardelijke relatie met begeleiders te bieden. Bij elk van de drie deelnemende zorgorganisaties zijn daarvoor acht woonplekken gecreëerd. Vind meer informatie op: www.kennispleingehandicaptensector.nl.